

Kazım Karabekir Paşa

Category: Kitapcy,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 23 январь, 2025

Kazım Karabekir Paşa KAZIM KARABEKIR PAŞA

1882 yılında İstanbul'da doğdu. Mehmet Emin Paşa'nın oğludur. İlköğrenimini İstanbul, Van, Harput ve Mekke'de tamamladı. 1896'da İstanbul Fatih Askeri Rüştiyesi'ni, 1899'da Kuleli Askeri İdadisi'ni, 1902'de Harbiye Mektebi'ni ve 1905'te de Erkân-ı Harbiye Mektebi'ni bitirerek yüzbaşı rütbesiyle orduya katıldı. İki yıllık kıta stajını Manastır'da yaptı. İttihat ve Terakki'nin Manastır örgütünün kurulmasına katıldı. 1907'de kolağası (önyüzbaşı) rütbesi alarak, İstanbul Harbiye Mektebi, tabiye öğretmen vekilliğine atandı. İttihat ve Terakki İstanbul örgütünün kurulmasında görev aldı. 2.Meşrutiyet'ten sonra Edirne'de 2.Ordu 3.Fırka (tümen) kurmaylığına atandı.

31 Mart 1909 ayaklanmasında Hareket Ordusu'nda görev aldı. 1910 Arnavutluk ayaklanmasının bastırılması harekâtında çalıştı. 14 Nisan 1912'de binbaşılığa yükseldi. Balkan Savaşı'nda Trakya sınır komiseri olarak görev yaptı. 1914'te yarbay rütbesiyle Birinci Kuvve-i Seferiye komutanlığıyla İran ve ötesi harekâtıyla görevlendirildi. Bir süre sonra İstanbul Kartal'da 14. Fırka komutanlığına atandı ve Çanakkale'ye gönderildi. Kerevizdere'de Fransızlar'a karşı üç ay savaştıktan sonra albaylığa yükseldi. Buradan, İstanbul'da I. Ordu erkân-ı harbiye başkanlığına atandı. Sonra Galiçya'ya gidecek ordunun ve ardından Mareşal Von der Goltz'un erkân-ı harbiye başkanlığına atanarak Irak'a gitti.

1916'da Kutü'l-Amare'yi kuşatan 18. Kolordu komutanlığına getirildi. Burayı aldıktan sonra Irak'ta İngilizler'le çarpıştı. 1917'de Diyarbakır'daki 2. Kolordu komutanlığına getirildi. Van, Bitlis, Elaziz (Elazığ) cephelerindeki 2. Ordu komutanlığına vekâlet etti. 1918'de Erzincan ve Erzurum'u Ermeniler'den ve Ruslar'dan geri aldı. Ardından Sarıkamış, Kars ve Gümrü Kalelerini ve Karaköse'yi kurtardı. Aynı yıl Mirliya (Tümgeneral) oldu. Mondros Mütarekesi sırasında

sadrizam olan Ahmet İzzet Paşa'nın genelkurmay başkanlığı önerisini kabul etmeyerek, Anadolu'da görev almak istedi. Önce Tekirdağ'daki 14. Kolordu Komutanlığı'na, ardından da Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanlığı'na atanmasını sağlayarak Nisan 1919'da göreve başladı.

Hazırlıkları yapılan Erzurum Kongresi'nin toplanmasında önemli rol oynadı. Kurtuluş Savaşı'nda Edirne milletvekilliği ve Doğu cephesi komutanlığı yaptı. Ermeniler'in eline geçen Sarıkamış, Kars ve Gümrü Kalelerini geri aldı. 15 Kasım 1920'de Ermeni ordusunu kesin olarak yendi. Ermeni hükümetiyle Ankara hükümeti adına Gümrü Antlaşması'nı imzaladı. Kars'ın alınmasıyla ferikliğe (korgeneral) yükseldi. Rus Sovyet Sosyalist Federe Cumhuriyeti ve Kafkasya hükümetleriyle Kars Antlaşması görüşmelerini yürüttü. Kurtuluş Savaşı'nın bitiminden sonra I. Ordu müfettişliğine atandı. 1923'te İstanbul milletvekili oldu. 1924'te, TBMM'deki Dörtler Grubu'nu destekledi. Ardından askerlikten ayrılarak Halk Fırkası'ndan istifa etti. 17 Kasım 1924'te kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın başkanlığına seçildi. Parti, 3 Haziran 1925'te, Şeyh Said ayaklanması nedeniyle kapatıldı. Atatürk'e karşı yapılan İzmir suikasti ile ilgili görülerek, bazı partililerle birlikte yargılandıysa da beraat etti. Siyasi hayatına on iki yıllık aradan sonra, 6 Ocak 1939'da İstanbul milletvekili olarak devam etti. 1946'da TBMM başkanlığına seçildi ve bu görevdeyken 26 Ocak 1948 tarihinde Ankara'da öldü.

■ ESERLERİ:

- 1- Hayatım (Karabekir Paşa bu eserinde gençlik yıllarını anlatmaktadır.)
- 2- İttihat ve Terakki Cemiyeti 1896-1909 (Bu eserde Paşa İttihat ve Terakkinin kuruluş dönemini ve ilk çalışmalarını anlatmaktadır.)
- 3- Birinci Cihan Harbine Neden Girdik ? (Birinci Cilt) (Bu eserde Paşa'nın istihbarat subayı olduğu dönemleri kapsadığından Osmanlının 1.Dünya Savaşı'na neden girdiğini

Çarpıcı belgelerde ortaya koymaktadır.)

4- Birinci Cihan Harbine Nasıl Girdik? (İkinci Cilt) (Cihan harbine Osmanlı İmparatorluğu'nun nasıl girdiğini anlatmaktadır.)

5- Birinci Cihan Harbini Nasıl İdare Ettik? (Üçüncü Cilt) – Erzincan ve Erzurum'un Kurtuluşu (Karabekir Paşa bu eserinde ise Erzurum ve Erzincan'ın nasıl kurtarıldığını anlatmaktadır)

6- Birinci Cihan Harbini Nasıl İdare Ettik? (Dördüncü Cilt) – Sarıkamış, Kars ve Ötesi – (Bu eserde ise Sarıkamış, Kars bölgelerinin nasıl kurtarıldığını anlatmaktadır)

7-Ermeni Dosyası (Paşa savaşıacağı Ermenilerin tarihçesini araştırmış ve kaleme almıştır.)

8- Ermeni Mezalimi (Paşa Ermenilerin görev yaptığı doğu illerindeki katliamlarını belgelerle ve resimlerle ortaya koyarak, günümüzde koparılan kızılca kıyamete hayalle değil belgelerle cevap vermiştir.)

9-Paşaların Hesaplaşması ? İstiklal harbine neden girdik,niçin girdik ve nasıl idare ettik ?

10- İstiklal Harbimiz (5 CİLT TAKIM) (Karabekir Paşa'nın en çok konuşulan ve tartışılan eseri. 1960 yılında ailesinin Türkiye Yayınevi tarafından yayınlattığı ve hemen yasaklanıp toplatılan eseri. Eseri baskıya hazırlayan Paşa'nın rahmetli damadı Prof.Faruk ÖZERENGİN beyefendinin deyiimiyle “trenle Ankara'ya ailece toplanıp giderken kanun kaçakları gibi korka korka ürkek gözlerle baka baka gittiğimiz” diye anlattığı olay 5 yıl sürmüş ve sonunda beraat edip yayınına devam edilmiştir.

11- İstiklal Harbimizin Esasları (Karabekir paşanın 1933 yılında bastırmak istediğı ancak matbaanın basılarak kireç ocaklarında imha edilen eseridir. İstiklal Harbi'mizi esas hatlarıyla ortaya koyan ve 1933 yılında bir Ankaralı adıyla bir gazetede yalan ve yakın tarihimizdeki olayları farklı, Karabekir Paşa'nın ismini aşağılayıcı yayınlar başladığında Paşa belgeler göndermeye başlar, ilk iki belge yayınlanır ama gerisi yayınlanmaz. Paşa bunun üzerine bu eseri hazırlar ve matbaada 3000 adet forma halindeki eser matbaa basılarak imha edilir. Bu eserin eksiksiz ve tam metin baskısı.)

12- İstiklal Harbimizde İttihat Terakki ve Enver Paşa (2 cilt

takım) (Paşa bu eserinde de İstiklal Harbi döneminde İttihat Terakki Erkanının ve özellikle Enver Paşa'nın çalışmalarını belge ağırlıklı olarak anlatmaktadır. Kurtuluş Savaşımızın başlıca kahramanlarından biri olan rahmetli General Kazım Karabekir' in (1882-1948) bu eseri, 1. Dünya Savaşında Osmanlı ordularının başkomutanı olarak yenilgiye düşüp Avrupa'ya kaçmış olan Enver Paşa ile Cemal ve Talat Paşalar gibi İttihat ve Terakki Cemiyeti (Fırkası) kurucuları ve erkanının özellikle Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarında yaptıklarını - belgelere dayanarak- anlatır. Önemli belgeler arasında Halk Şuralar Fırkası programı ile İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi nizamnamesi de vardır. 1920-23 yıllarını kapsayan bu değerli anılar, Enver Paşa'nın Kafkaslar' dan Orta Asya'daki feci öldürülüşüne kadar geçen bütün yaşamını anlattığı gibi, Onun ve yandaşlarının Kurtuluş Savaşındaki olumsuz etkinliklerini de belirtmektedir. Enver Paşa, Harb-i Umumi'den mağlup çıkılması üzerine Berlin'e kaçmak zorunda kalmıştı. Buradan Rusya'ya geçen Paşa Moskova'da İngiliz emperyalizmine karşı birlikte mücadele etmek için Sovyet devlet adamları ile görüşerek onlardan Anadolu hareketine silah yardımı yapmalarını istedi. Ve Rusya'nın desteğiyle kurulan İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi adlı cemiyetin başına geçerek Anadolu'da şubeler açmak istedi ve 1920 Eylül'ünde gerçekleşen Doğu Halkları Kongresi'ne katıldı. Bir ara Berlin'e döndüyse de fazla kalmayarak yine Moskova'ya geldi. Ve Ankara hükümetinin temsilcisi ile görüşmeler yaptı. Mustafa Kemal Paşa'ya bir mektup yazarak hakkındaki söylentileri ve Anadolu hareketinin başına geçeceği iddialarını yalanladı; fakat Yunan saldırısının başlaması ile Anadolu'ya geçme fikriyle Batum'a geldi. Bütün bu gelişmeler olurken beride Anadolu'da gözle görülecek bazı faaliyetler belirdi: Trabzon'da Enver Paşa'ya taraftarlığı ile bilinen Yahya Kahya, mahkum ve kaçaklardan oluşan bir tabur meydana getirerek başına buyruk bazı işler yapmaya ve Enver'in yakında döneceğini açıkça telaffuz etmeye başladı. Diğer taraftan, gelişmeler Büyük Millet Meclisi'nde bulunan kırk civarındaki İttihatçı mebuslarda da yankısını buldu. Bu gelişmelerden rahatsızlık duyan Mustafa Kemal Paşa,

Rus hükümetiyle anlaşarak, Enver Paşa'yı devre dışı bıraktı. Rusların desteklerini kaybettiğini ve Anadolu'da da bir şey yapamayacağını anlayan Enver Paşa bu kez, Türkistan'a yönelerek, buradaki Türkleri Ruslara karşı istiklal mücadelesi vermek üzere örgütlemek istedi ve bu yolda da can verdi. İlk baskısını 1967'de yapan bu eser; o sırada Şark'ta bulunan Kazım Karabekir' in kendi gözlem, hatıra ve bilgileriyle birlikte, bu maceranın kahramanlarının 1920-23 arasındaki resmi-özel yazışma ve mektuplarının suretlerinden oluşan birinci elden bir kaynak niteliğindedir. Ayrıca, aynı hadiselerle bağlantılı olan Yahya Kahya ile Mustafa Suphi'nin öldürülmesi olayları ve bunlarla ilgili belgeler de, eserde ele alınan konulardandır. Enver Paşa ve İttihat ve Terakki erkanının Milli Mücadeledeki faaliyetlerine dair ilk elden bilgi, belge ve anılar veren eser, İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadı nizamnamesi, Halk Şurular Fırkası Programı ve Meclis tarafından Kahya Yahya olayını incelemek üzere Bursa mebusu Mustafa Fehmi Efendi başkanlığında oluşturulan tahkik heyetinin raporu gibi çok önemli belgeleri de içermektedir.)

13- Paşaların Kavgası (İstiklal Harbi biter bitmez Karabekir Paşa'nın M. Kemal Paşa ve etrafıyla arasındaki ihtilafların ve tartışmaların başladığı dönemi çok çarpıcı şekilde ele alarak anlattığı eserdir. Bu kitapta Türk yakın tarihinin en çapraşık dönemi Karabekir Paşa'nın kalemıyla ele alınıyor. Resmi tarihe yer yer ters düşen bu hatıralar yakın tarihimizin iyi anlaşılması için büyük kazançtır. Tarihin hafızası hiç bir zaman unutkanlıkları bağışlamamıştır. Bu kitabı okuyup bitirdiğiniz zaman yakın tarih tablosunun son çizgisinin çizilmiş olduğunu göreceksiniz.)

14- Bir Düello ve Bir Suikast (Karabekir Paşa'nın iktidar sahipleriyle ihtilafa düştüğü ve 15 yıla yakın Erenköy'deki köşkünde göz hapsinde tutulduğu dönemlerde kendisine planlanan suikast girişimini anlattığı eseri.)

15- Çocuk Davamız 2 cilt takım ("Kazım Karabekir Paşa'nın özellikle görev yaptığı Doğu vilayetlerinde bakımsız çocuklara yönelik yapmış olduğu çalışmaları ve raporlarını topladığı bu 2 ciltten oluşan eser günümüz idarecileri için iyi bir kaynak,

tarikh meraklıları için ise ibret verici bir çalışmadır. Paşa bu eserine başlarken şunları söylüyor: “Bir taraftan çocuk sefaleti, bir taraftan da şahane çocuk balolarını okudukça ve işittikçe bende duygularımı kaybettim. Bakımsız çocuklar millet enerjisinin, bakımsız topraklar da vatan enerjisinin kaybedilmesi demektir. Bakımsız çocuk milli tehlikedir. Çünkü her yıl maddi manevi bir sürü düşkün halk arasında kaynaşacak ve ordu saflarına karışacaktır. Demek milletin ve ordusunun keyfiyet bakımından kıymeti her yıl bir derece daha düşecektir. Vatanın geleceğinin sahipleri bugünün çocuklarıdır. Şu halde bakımsız çocukların bu vatana nasıl sahip olacakları bugünden düşünülecek bir meseledir. Bazı kimselerden esefle duydum ve duymaktayım da: Madem ki bakamayacaklar ne diye çocuk yapıyorlar. Bende cevap veriyorum ki: Ailelerin vatan borçları, fakir de olsalar, mümkün olduğu kadar çok çocuk yapmalarıdır. Nasıl Bakılacağını hesap etmek onların değil, devletin vazifesidir. Hayatımda bana zevk veren hayli başarılarım vardır: En zevklisi binlerce bakımsız çocuğun hayat ve geleceğini kurtarmak olmuştur.”

16- Çocuklara Öğütlerim (Karabekir Paşa’nın özellikle ilk okul dönemine ait çocukları için hazırladığı eseri. Büyük çocuklara (!) da vereceği pek çok şey olduğunu okudukça bu eserde göreceğiz)

17- Bulgaristan Esareti -Hatıralar, Notlar- (Paşa’nın hatıra ve notlarından Bulgar esareti dönemine ait eseri.)

18- İngiltere, İtalya ve Habeş Harbi (Paşa’nın bu üç devlet arasındaki savaşı anlattığı,askeri güç ve psikolojik durumu ortaya koyduğu eseri.)

19- Kürt Meselesi (Paşa’nın dün için doğu ve güneydoğu insanımızla ilgili ortaya koyduğu tezlerin bugün içinde aynen devam ettiğini, Kürt toplumu üzerinde emelleri olan Ermeni ve Batılı ülkelerin bu insanlarımızı nasıl kullanmak istediklerini bu eserinde okuyacaksınız.Doğu insanını ve doğu bölgelerini çok iyi bilen bir paşanın günümüz içinde geçerli tezlerini bu eserde bulacaksınız)

20- İzmir Suikasti (Paşa’nın ve muhalefetin İstiklal Harbi sonrası yargılandıkları M. Kemal Paşa’ya düzenlenen suikastı,

Paşa'nın mahkemedeki savunmasını ve iddianameyi okuyacaksınız. Yayınevimizin sahibi Sn. Sami ÇELİK bu eserden dolayı yargılanmıştır.)

21- Ankara'da Savaş Rüzgarları -CHP Grup Tartışmaları- (Paşa ülkemizde ilk kez bir partinin grup tartışmalarını gün yüzüne çıkarmıştır. 2. Dünya Savaşı'na katılalım ve katılmayalım diyenleri, savaş öncesi savaş yorumlayanlardan savaş sonrası kimlerin ahkam kesip büyük yanılgıya düştüklerini okuyacaksınız)

22- Nutuk ve Karabekir' den Cevaplar (12 Cilt) (Kazım Karabekir paşanın 1933 baskılı orijinal ve Osmanlıca Nutuk'un üzerine düştüğü notlar orijinal nutukla birlikte yayınlanmıştır.)

23- İktisat Esaslarımız (Paşa'nın İzmir İktisat Kongresi ile ilgili hazırlattığı rapordur ve kendi notlarıyla yayınlanmıştır.)

24- İtalya ve Habeş (Paşa'nın İtalya ve Habeş'i inceleyip kaleme döktüğü eseri.)

25-Tarihte Almanlar ve Alman Ordusu (Paşa'nın tarihi süreci içerisinde Almanları ve mesleği olan askeri açıdan Alman ordusunu incelediği eseridir.)

26-Tarih Boyunca Türk-Alman İlişkileri (Almanlarla Osmanlı arasında, Osmanlının son yıllarında başlayan yakın ilişkilerini ve Almanların Türkler tarafından en gizli bilgilere kadar ulaşabileceği makamlara getirilmesini anlatan eseridir.)

27- Türkiye'de ve Türk Ordusunda Almanlar (Paşa'nın Türk ordusunda görev yapan komutanları ve görev sürelerini inceleyip anlattığı eseri. Moltke, Goltz Paşa, Liman Von Sanders ıslah heyetlerinin başında Türkiye'ye gelip Osmanlı ordusunda senelerce görev yapmışlardır. Türk askerlik tarihine son asırlarında damgalarını vurmuşlar, bunlardan Goltz Paşa ülkemiz topraklarında ölürek İstanbul'a defnedilmiştir. Goltz ve Liman paşalarla birlikte çalışması hasebiyle Karabekir Paşa yer yer bu döneme ait hatıralarını da bu eserinde anlatmaktadır.

■ HAKKINDA YAZILANLAR

«Karabekir Anlatıyor» / Uğur Mumcu

um:ag Yayınları / Uğur Mumcu Bütün Yapıtları Dizisi

“Her ihtilal, çatışmalar ve çalkantılar içinde oluşur. Bu çatışma ve çalkantılar, ihtilalcileri karşı karşıya da getirir. Mustafa Kemal ve Karabekir Paşa, Ulusal Kurtuluş Savaşı’mızı kesin utkuya ulaştıran iki eski dost, iki eski asker ve iki eski ihtilalcidir. (Ama) yolları, hilafetin kaldırılması ve cumhuriyetin ilanı ile birlikte ayrılmıştır. İhtilal, evlatlarını yer! Bu bir değişmez kuraldır. Anadolu İhtilali, Türkiye’de bir yeni dönem açmış, bir çağ değiştirmiştir. Böylesine bir olayda, ihtilalcilerin yollarının ayrılması doğaldır. Doğal olmayan, bu olaylar üzerindeki yasakların şu ya da bu nedenle bu gün bile sürmesi, sürdürülmesidir.”

-Uğur Mumcu-

<http://www.biyografi.net/> Taryhy şahslar